Izhaja vsak dan razen sobot, nedelj in praznikov.

Issued daily except Saturdays, Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 South Lawndale Ave.

Office of Publication: 2657 South Lawndale Ave. Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXXIII. Cena lista je $6.00 Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 8, 1879. CHICAGO, ILL., PETEK, 16. MAJA (MAY 16), 1941 Subscription $6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 96

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

NAPETOST MED ANGLIJO IN FRANCIJO NARAŠČA

Nemške čete prihajajo v Irak iz Sirije

ROOSEVELT OKROCAL PETAINOVO VLADO

London, 16. maja. — Zunanji minister Anthony Eden je informiral parlament, da je Francija kršila dogovore z Anglijo, ker je dovolila Nemčiji rabo svojih letališč v Siriji, nad katero ima mandat. S teh letališč letala prevažajo nemške čete v Irak. Politični krogi vidijo v Edenovi deklaraciji korak, kateremu lahko sledi napoved vojne Franciji. Mnogo gotovo je, da bodo angleški bombniki začeli bombardirati letalske baze v Siriji.

Washington, D. C., 16. maja.—Predsednik Roosevelt je sinoči dobil formalni izjavi napadel naznanilo premierja Petaina, da mora Francija kooperirati z Nemčijo v Evropi in Afriki. Izjavil je, da mu je stališče, ki ga je zavzela Petainova vlada, nerazumljivo.

Predsednik Roosevelt je podal izjavo kmalu potem, ko so člani ameriške obalne straže prišli na francoske parnike, ki se nahajajo v ameriških lukah. Med temi je tudi Normandie, eden največjih parnikov, ki se nahaja v newyorških lukah od začetka sedanje vojne.

London, 15. maja.—Hitler namerava poslati vojaške čete v Indijo, francosko kolonijo, v zvezi s pripravami za napad na Irak, se glase sem dospela poročila iz zanesljivih virov. Francija, ki je sklenila dogovor z Nemčijo, se ne bo upirala izkrcanju nemških čet.

Po podjarmljenju Grčije so nemški zasedli več strateških otokov v bližini turškega obrežja. Poročila omenjajo, da prihajajo z nemškimi četami in drugim materialom vozijo skozi Bolgarsko ožino. Možno je, da pride Turčija kmalu na vrsto, kakor ji je Franz von Papen, nemški poslanik, ko se je vrnil iz Berlina v Ankaro, zagotovil, da ji ne preti nevarnost nemške invazija. Koliko so vredna nemška zagotovila, je znano.

Londonski krogi so napovedali skorajšen konec odpora v Iraku. Revolta bo potlačena na vsej črti ta teden, toda Angležem preti nevarnost s strani Nemčije, če bo Hitler poslal armado v Sirijo in odredil napad na Irak.

Kairo, Egipt, 15. maja.—Iz zanesljivih virov poročajo, da bodo ameriški parniki, naloženi z živežem in bojnim materialom za angleško oboroženo silo na grških frontah, pripluli v Rdeče morje odprto, ne tajno, kot nevtralni državniki nevtralne države, čeprav je Hitler proglasil severni del tega morja za vojno cono in napovedal, da bodo parniki, ki se bodo javljo v tej coni, napadeni in potopljeni. Isti viri trdijo, da državniki še niso dospeli v vodovje Rdečega morja, toda nekaj jih pride kmalu.

Tunis, Tunisija, 15. maja.—Čez 1,000 litrov gasolina v sodih so danes priplavile na obrežje tega francoske kolonije po angleškem napadu na komunikacijske zveze osišča v Severni Afriki. Ta gasolin je imela dobiti italijanska letalska sila. Drugo blago je uključevalo strelivo, rakete, letalske pritikline, zdravila, hrano in tobak.

Italijan postane hrvaški kralj?

Rim, 15. maja.—Tukajšnji diplomatični krogi so bili sinoči informirani, da bo član italijanske vladajoče hiše Savoj ustoličen v Zagrebu kot hrvaški kralj. Glede tem v zvezi so omenjeni vojvoda Spoleti, vojvoda Aosti in celo kralj Viktor Emanuel. Tem bodo baje Hrvatje ponudili krono.

Volitve v Fordovih tovarnah

Uradniki avtne unije napovedujejo zmago

Detroit, Mich., 15. maja.—Volilni sistem, katerega je razvil federalni delavski odbor v zadnjih petih letih, bo ponovno demonstriran prihodnji teden, ko bodo delavci v tovarnah Ford Motor Co. glasovali o reprezentaciji pri kolektivnih pogajanjih. Volitve se bodo vršile prihodnjo sredo, 21. maja, in udeležilo se jih bo čez 80,000 delavcev, uposlenih v tovarnah te kompanije. Takrat pride odločitev, ali bo Fordova protiunijska trdnjava, ki se je 40 let uspešno upirala organiziranju delavcev, padla ali ne.

Avtna unija CIO trdi, da ima večino delavcev na svoji strani in da bo zmagala. Če bo večina onih, ki se udeleže volitev, glasovala za njo, postane predstavnica vseh delavcev pri kolektivnih pogajanjih.

Od oktobra 1935 do avgusta 1940 je delavski odbor odredil 3370 volitev, pri katerih je bilo oddanih 1,244,536 glasov. Teh se je udeležilo 90 odstotkov upravičencev, kar je rekord. Javnih volitev se običajno udeleži okrog 50 odstotkov volilcev.

V Fordovih tovarnah so že nabiti letaki z volilnimi instrukcijami in regulacijami. Besedilo je v več jezikih in med drugim poudarja, da so volitve tajne. Na volilni dan bodo postavljene volilne koče v tovarniških oddelkih po navodilih reprezentantov delavskega odbora. Med delavce bodo razdeljene glasovnice s tremi četverokoti. V enem bo ime avtne unije CIO, v drugem unije ADF, tretji pa prazen. Križ, napravljen v slednjem, bo pomenil, da delavec, ki ga naredi, noče, da bi ga reprezentirala prva ali druga unija.

Ko bodo volitve zaključene, bodo glasovnice preštete po članih delavskega odbora v navzočnosti predstavnikov unije CIO in ADF ter kompanijskih uradnikov. Delavec dobi glasovnico, ko se identificira kot volilni upravičenec.

V Fordovih tovarnah dela mnogo zamorcev iz južnih držav. Ti nimajo nobene izkušnje z volitvami, ker jim je bila volilna pravica na jugu zanikana. Volitve pri Fordu bodo prve, ki se jih udeleže.

Ruski poslanik pri državnem tajniku

Vprašanje trgovine s sovjeti

Washington, D. C., 15. maja.—Sovjetska Rusija je včeraj v bistvu vprašala Ameriko, ali hoče še trgovati z njo. Ruski poslanik Konštantin Umansky se je včeraj prvič po enem letu oglasil v uradu državnega tajnika Hulla in ga pozval, naj pojasni stališče ameriške vlade glede trgovinskih odnošajev s sovjeti.

Kaj mu je Hull odgovoril, ni bilo razkrito. Mnenje prevladuje, da mu ni ničesar ali prav malo obljubil. Nedavno je predsednik Roosevelt ustavil pošiljanje strojev v Rusijo, katera je slednja naročila in jih tudi plačala. Predsednik je takrat dejal, da Amerika ne more pošiljati materiala, ki ga potrebuje za svojo lastno obrambo, Rusiji.

New York, 15. maja.—List Herald Tribune je objavil vest iz Washingtona, da bo Amerika preklicala restrikcije glede pošiljanja strojev in industrijskih produktov v sovjetsko Rusijo. Zadevna dovoljenja bodo kmalu izdana.

HESSOV BEG V ANGLIJO ŠE VEDNO ZAGONETKA

Premier Churchill poda izjavo v parlamentu

POJASNILA NACIJSKE STRANKE

London, 15. maja.—Rudolf Hess, velika glava v nacijski stranki, je pobegnil iz Nemčije v Anglijo kot upapoln mirovni emisar, da sklene mir ali vsaj ustvari pogoje za končanje vojne med Nemčijo in Veliko Britanijo, po izjavi nekaterih angleških voditeljev. Njegov beg je še vedno zavit v meglo in vsa doslej objavljena pojasnila so v konfliktu. Eno pravi, da je hotel obiskati na Škotskem, kjer se je spustil na tla, vojvodo Hamiltona, svojega starega znanca, da z njegovim posredovanjem pridobi angleško vlado za sklenitev miru z Nemčijo.

V Londonu so namignili, da je Hitlerjev zaupnik orisal notranji položaj v Nemčiji, ogromno škodo, ki so jo povzročile angleške bombe v nemških mestih in industrijskih središčih in silno trpljenje nemškega ljudstva. Hess se je sestal s Hamiltonom v bolnišnici v Glasgowu, v katero so ga odpeljali, ker si je pri skoku z letala poškodoval nogo. O čem sta govorila v bolnišnici, ni znano.

Hess je pred nekaj tedni poslal pismo Hamiltonu, toda vsebina ni bila objavljena. Slednji ni odgovoril, temveč izročil Hessovo pismo avtoritetam. Kaj so te storile z njim, je zagonetka. Ta bo morda rešena danes, ko bo premier Winston Churchill podal deklaracijo v parlamentu. Premier bo najbrže na kratko omenil stvari, katere mu je Hess zaupal v razgovoru. Namignjeno je bilo, da je angleška vlada dobila važne informacije od Hessa.

Časopisi, člani parlamenta in javnost se silno zanimajo za Hessov slučaj. Sugestije se slišijo, naj Hess nastopi na radiu in govori ne samo Nemcem v Nemčiji, temveč tudi Angležem v vseh krajih britskega imperija in Američanom.

Berlin, 15. maja.—Visoki nacijski uradniki so sinoči izjavili, da je pomožni "firer" Rudolf Hess političen nesposobnež in da je odletel v Anglijo z namenom in v veri, da lahko konča vojno ter se vrne v Nemčijo v dveh dneh. Ti mu pripisujejo mesijanski kompleks, zaeno pa so poudarili, da ne bodo odobrili mirovnih pogojev, ki jih Hess morda predloži angleški vladi. Oni so zanikali poročila, da je Hess prinesel s seboj važne dokumente, razkrivajoče vojaške tajnosti. Dalje trdijo, da Hess ni izdajalec.

Nacijski krogi se silno trudijo, da pojasnijo Nemcem ozadje Hessovega bega v Anglijo, in uverjeni so, da bodo uspeli. Prvi korak je bil storjen včeraj, ko se je Hitler sestal z voditelji nacijske stranke. Domneva je, da so ti dobili navodila, kako naj vrše svoje dolžnosti, da pomirijo ljudstvo, ki ga je novica o Hessovem begu vznemirila.

Naznanjeno je bilo, da je bilo sedem Nemcev obsojenih v zapor od štirih do šestih let, ker so poslušali radijska poročila iz tuježemstva. To se smatra v Nemčiji za izdajstvo. Med obsojenci je ena ženska. Izgleda, da hočejo naciji onemogočiti zunanjo propagando, ki izkorišča Hessov beg v svoj prilog.

Domače vesti

Nov grob na zapadu

Kemmerer, Wyo.—Dne 12. maja je tukaj umrla naša stara naseljenka Liza Žlabornik, stara 87 let in rojena nekje na Koroškem. Stari naseljenci se je gotovo spominjajo še iz Subleta, kjer je živela dolga leta in je vedno bila vesela in zabavna v družbi. Bila je članica društva 28 ABZ in tu zapušča sina in hčer.

Še en grob na zapadu

Seattle, Wash.—Pred dnevi je v tukajšnji bolnišnici umrla Ana Korenc, stara 52 let, ki zapušča moža, pet sinov, dve hčeri, 82-letno mater, dva brata, petero sester in druge sorodnike.

Iz Minnesote

Duluth, Minn.—V bolnišnici v Nopemingu je po dolgi bolezni umrla Mary Laboda iz Eveletha, ki zapušča moža, dva sinova in hčer.

Lassalske vesti

La Salle, Ill.—Zadnje dni je tu umrl Frank Zaverl, star 64 let in rojen v Radečah pri Krškem. Bil je član društva 98 SNPJ in zapušča odrasle otroke.

Nov grob v Chicagu

Chicago.—Dne 11. maja t. m. je v bolnišnici umrla Katarina Cuculič, stara 52 let in rojena v Cerensovcih v Prekmurju. Zapušča moža, tri sinove, hčer in brata.

Iz Pennsylvanije

Herminie, Pa.—V pittsburški bolnišnici je umrla za neko vratno boleznijo deklica Gloria Hribar, star 12 let. Zapušča starše, dva brata in sestro.

Clevelandske vesti

Cleveland.—Dne 12. t. m. je v bolnišnici umrla Rose Machuta, roj. Marolt, stara 25 let. Rojena je bila v Clevelandu in tu zapušča moža, dva otroka, mater in očima, tri brate in dve sestri.—Dalje je 13. t. m. v bolnišnici umrl Frank Malečkar, star 59 let in doma z Ostrožnega brda pri Št. Petru na Krasu. V Ameriki je bil 34 let in tu zapušča ženo, dva sinova in brata.

Kompanija kapitulirala pred unijo

Plače zvišane za deset odstotkov

New York.—Dogovor glede mezde, delovnih ur in pogojev za 45,000 delavcev, uposlenih v 24 tovarnah Westinghouse Electric & Manufacuring Co., je bil dosežen po več mesecih pogajanj med reprezentanti kompanije in unijo United Electrical, Radio & Machine Workers, včlanjeno v Kongresu industrijskih organizacij.

Kompanija se je končno podala in podpisala dogovor z unijo, ki določa med drugim zvišanje plače za deset odstotkov. Skupna izjava o dosegi dogovora je bila podana v New Yorku in Pittsburghu. V imenu unije je izjavo podpisal James J. Matles, organizatorični direktor, v imenu kompanije pa W. G. Marshall, podpredsednik. Provizije dogovora so bile predložene v ratifikacijo krajevnim unijam UERMW. Če bodo odobrene, kar je gotovo, bodo uključene v pogodbe med unijami in upravitelji tovarn.

Jeklarji glasujejo o reprezentaciji

Buffalo, N. Y.—Prve volitve glede reprezentacije delavcev pri kolektivnih pogajanjih se bodo vršile v tovarnah Bethlehem Steel Co. v Lackawanni pod nadzorstvom federalnega delavskega odbora. Ta je odredil volitve kmalu po stavki, katero je oklicala jeklarska unija CIO v februarju. Okrog 14,000 delavcev se bo udeležilo volitev.

STAVKA PROTI GENERAL MOTORS CORP. ODVRNJENA

Unija izvojevala zvišanje plače

RUDARSKA POGAJANJA OBNOVLJENA

Washington, D. C., 16. maja.—Korporacija General Motors je danes sprejela predlog federalnega posredovalnega odbora glede sklenitve nove pogodbe z avtno unijo CIO in s tem je bila stavka, ki je imela izbruhniti danes, odvrnjena. W. H. Davis, načelnik federalnega odbora, je naznanil, da je korporacija pristala na zahtevo unije glede zvišanja plače za deset centov na uro.

Washington, D. C., 15. maja.—Preteča stavka v tovarnah korporacije General Motors, ki je imela izbruhniti danes zjutraj, je bila odložena za 24 ur. Zadevno naznanilo je bilo objavljeno po konferenci med reprezentanti avtne unije CIO, korporacije in člani federalnega posredovalnega odbora, ki je bila zaključena ob treh zjutraj.

Philip Murray, predsednik Kongresa industrijskih organizacij, in William S. Knudsen, sodirektor federalnega urada za produkcijo bojne opreme, sta intervenirala z namenom, da se konflikt izravna na miren način. Knudsen je prej konferiral z uradniki korporacije in člani posredovalnega odbora. Korporacija ima za $700,000,000 vladnih naročil.

Avtna unija je po telefonu instruirala predsednike krajevnih unij v Detroitu in drugih mestih, kjer ima korporacija svoje tovarne, naj čakajo na oklic stavke. Ta bo izbruhnila, če se pogajalci ne bodo mogli zediniti. Unija zahteva zvišanje plače za deset centov na uro, zaprto delavnico in izboljšanje delovnih pogojev.

New York, 15. maja.—Operatorji iz južnih držav, ki se še vedno upirajo zahtevi rudarske unije glede zvišanja plače za dolar na dan, so se sestali na privatni konferenci in potem naznanili obnovo pogajanj z unijo. Ta se bodo pričela danes.

John L. Lewis, predsednik rudarske unije, je zapretil z oklicem stavke, če operatorji ne bodo pristali na stavljene zahteve. Možnost je, da bo okrog 330,000 rudarjev na severnem premogovnem polju spet odložilo orodje. Ti so se vrnili na delo po štiritedenski stavki, ki se je pričela 1. aprila, ko je potekla veljavnost stare pogodbe. Lewis je zapretil, da bo stavka oklicana 21. maja, če ne bo do takrat dosežen sporazum z operatorji iz južnih držav.

Springfield, Ill., 15. maja.—Ray Edmundson, predsednik illinoiskega rudarskega distrikta UMWA, je sinoči izjavil, da bodo rudarji sledili Lewisu, če bo oklical stavko zaradi konflikta, ki je nastal med njim in operatorji iz južnih držav.

Boston, Mass., 15. maja.—Ernest A. Johnson, tajnik-blagajnik sveta stavbnih unij Ameriške delavske federacije, je naznanil konec stavke v tukajšnjih ladjedelnicah. Stavka, ki je ustavila obrat v ladjedelnicah, je bila oklicana v znak protesta proti uposlevanju relifnih delavcev.

Hartford, Conn., 15. maja.—Dva dni trajajoča stavka pri Colt Patent Fire Arms Mfg. Co., ki izdeluje strojnice in puške, je bila sinoči končana. Unija ADF je naznanila dosego sporazuma in da se bodo vsi stavkarji vrnili na delo.

Chicago, 15. maja.—Grupa raznašalcev telegramov pri Western Union Telegraph Co. je včeraj zastavkala v znak protesta proti uposlitvi deklet in nezaželjeni konkurenci. Stavkarji zdaj konferirajo glede vstopa v unijo CIO ali v unijo ADF, toda odločitev še ni padla. S. E. Hastings, pomožni upravitelj kompanije, je naznanil, da je bilo samo devet deklet uposlenih.

Holandska vlada plača odškodnino?

Nemške avtoritete kontrolirajo denarstvo

Washington, D. C., 15. maja.—Tukajšnji diplomatični krogi so bili informirani, da bo po nemških nacijih kontrolirana holandska vlada plačala svojim državljanom odškodnino za uničeno imetje v vojnem času. Dasi uradno poročilo o obsegu škode še ni bilo objavljeno, se domneva, da so Nemci v petih dnevih "blitzkriega" v maju preteklega leta, ko so udarili po Holandski, povzročili ogromno škodo. Samo privatna lastnina, razdejana v vojni, je predstavljala vrednost čez $500,000,000.

Vlada še ni pojasnila, kje bo dobila denar za plačitev odškodnine. Ker nemške avtoritete kontrolirajo holandsko denarstvo, finance in vse trgovinske aktivnosti, bo odškodnina morda plačana z nemškimi markami. Tiskarne so zaposlene s tiskanjem bankovcev v Nemčiji, Holandiji in vseh drugih deželah, ki so prišle pod Hitlerjevo oblast.

Koliko zlata ima Nemčija, je uradna tajnost. Znano je le, da bankovce ne krijejo zaloge zlata. Papirnati denar kroži v Nemčiji in vseh državah, ki so pod nacijsko dominacijo.

Znano je, da je holandska vlada poslala skoro vse svoje zlato v Ameriko in Anglijo tik pred nacijsko okupacijo Holandije. Holandska imovina, "zmrznjena" v Združenih državah, znaša $1,622,000,000. V tej je uključeno zlato v vrednosti $700,000,000.

Po nacijih kontrolirana holandska vlada skuša dobiti vse zlato, ki so ga Holandci shranili. Državna banka je odredila rekvizicijo bančnih not v ameriških dolarjih, švicarskih frankih in švedskih kronah. Ta denar mora biti zamenjan za holandske bankovce. Vlada je pozvala državljane, naj prodajo vse zlato in druge dragocenosti, ki jih posedujejo.

Večina aplikacij za plačitev odškodnine bo vložena v Rotterdamu, ki je bil tarča silnega nemškega bombardiranja iz zraka na dan, ko se je holandska armada podala. Nemške bombe so razbile in porušile 26,000 privatnih rezidenc in 11,000 trgovskih poslopij.

Kanadski rudarji dobili zvišanje

Halifax, N. S., Kanada.—Dvanajst tisoč rudarjev, članov unije United Mine Workers, se je vrnilo na delo v premogovnike štirih kompanij na podlagi pravkar podpisane pogodbe z uradniki distriktne organizacije UMWA v Novi Škotiji. Mezde rudarjev so bile zvišane na bazi priporočila posebnega tribunala, ki je posegel v spor med rudarji in magnati. John L. Lewis, predsednik UMWA, je čestital uradnikom distriktne organizacije, ki so priborili rudarjem zvišanje mezde.

Protivojne demonstracije v Washingtonu

Washington, D. C., 15. maja — Petsto žensk je včeraj demonstriralo proti zapletu Amerike v vojno na strani Velike Britanije. Te so članice organizacije Women United. Skušale so priti v Belo hišo, da vidijo predsednika Roosevelta, a niso uspele.

FRANCOSKA VLADA ODOBRILA DOGOVOR Z NEMČIJO

Poglobitev kooperacije med državama

AMERIŠKI KROGI RAZOČARANI

Vichy, Francija, 15. maja.—Kooperacija med Francijo in nacijsko Nemčijo je v polnem razmahu. Člani ministrskega sveta so sinoči na svoji seji, kateri je predsedoval premier Petain, odobrili poročilo admirala Jeana Darlana, podpredsednika vlade in zunanjega ministra, o rezultatu pogajanj med njim, diktatorjem Hitlerjem in drugimi nemškimi voditelji v Berlinu.

Doznava se, da bo Darlan danes odpotoval v Pariz, kjer bo nadaljeval razgovore z nacijskimi voditelji. Predstavnik Petainove vlade je namignil, da se bo razgovorov udeležil tudi Joachim von Ribbentrop, nemški zunanji minister.

Izgleda, da bodo pogajanja rezultirala v sklenitvi mirovne pogodbe med Francijo in Nemčijo. Ta bo nadomestila pogoje premirja, ki zahtevajo obnovo na vsake štiri mesece. Mirovna pogodba, če bo sklenjena, bo dala Franciji proste roke v zadevi zavzetja novega stališča napram Nemčiji.

Merodajni francoski krogi so izjavili, da dogovor, dosežen med Darlanom in Hitlerjem, obsega poleg gospodarstva tudi druga polja. Kaj je Francija dala Nemčiji in kaj je dobila od nje v zameno, je še tajnost. Doznava se, da se bo več francoskih vojnih ujetnikov, ki zdaj delajo na nemških kmetijah, vrnilo domov. Meja med okupirano in neokupirano Francijo bo potisnjena bolj na sever in možno je, da bo Pariz prišel v nezasedeno cono. Pričakuje se tudi, da je nadaljnja nemška koncesija Franciji v zameno za večjo kooperacijo redukcije stroškov vzdrževanja nemške okorožene sile v okupirani Franciji.

Washington, D. C., 15. maja.—Poročilo iz Vichyja, da je Petainova vlada odobrila Hitlerjeve pogoje glede poglobitve kooperacije z Nemčijo, je razočaralo tukajšnje uradne kroge. Odobritev pomeni, da je Francija obrnila hrbet Združenim državam in Veliki Britaniji v prilog "novemu redu", ki ga nacijska Nemčija snuje za vso Evropo.

V Washingtonu ugibajo, ali dogovor določa izročitev francoskih bojnih ladij Nemčiji. Možnost je, da francoske koncesije nacijem uključujejo tudi odstop pomorskih in letalskih baz v francoskih kolonijah v Afriki. Admiral William Leahy, ameriški poslanik v Vichyju, se je silno trudil, da prepreči poglobitev kooperacije med Francijo in Nemčijo, toda njegovi napori, kakor vse kaže, so se izjalovili.

86% Američanov za obrambo Južne Amerike

Princeton, N. J., 15. maja.—Najnovejše glasovanje ameriških volilcev, ki ga je izvršil Zavod za javno mnenje (Gallup Poll), pokazuje, kako je razpoloženje Američanov za vojno v slučaju invazije Južne Amerike narastlo v treh letih od 32 na 86 odstotkov. Danes je glasovalo 86% za takojšen vstop v vojno za obrambo Južne Amerike, če bi bila invadirana po tujem sovražniku, proti pa 14%. V zadnjem februarju je bilo glasovanje o tem vprašanju v enakem razmerju; v septembru 1939 je bilo 53% za in 47% proti, v marcu 1938 pa 32% za in 68% proti.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado $6.00 na leto, $3.00 za pol leta, $1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero $7.50 za celo leto, $3.75 za pol leta; za inozemstvo $9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada $6.00 per year, Chicago and Cicero $7.50 per year, foreign countries $9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenaročenih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju je v slučaju, če je priložil poštnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom
PROSVETA
2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju na primer (May 11, 1941), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

136

Glasovi iz naselbin

Pevski festival v Waukeganu

Chicago.—Sedaj, ko se naši pevski zbori v čikaškem okrožju pripravljajo na svoj pomladanski festival, ki bo to nedeljo, 18. maja, v Waukeganu, uhajajo čestokrat misli v staro domovino v nekdaj prelestno in sedaj v srce ranjeno in na tri dele razkosano Slovenijo. Tako majhna je bila po legi in po številu prebivalstva, toda sedaj so jo moderni roparji razrezali kar na tri kose in si razdelili plen. Če pri tem ostane za daljšo dobo, je gotovo to, da je slovenska kultura zadobila smrtni udarec.

Gotovo je to, da se naša pesem, najdražji del slovenske kulture, danes ne razlega po rodnih krajih. Razlegajo se le bolečine razkosanega malega narodiča, ki so mu povrhu mogoče še topovi in bombe uničile tudi marsikatero vas in vasico, kot tudi mesta in mesteca. Pesem naših rodnih krajev pa se je skrila na eni strani pred laškim in na drugi pred nemškim fašizmom. Lahko pa računamo, da bo prej ali slej zopet zadonela in prinesla tlačenim bratom in sestram onkraj morja tudi svobodo. Još bit če dana vsem, ki hrepene po svobodi!

V Ameriki, v tej veliki in v primeri z evropsko bližnjico res čudoviti deželi, lahko se toni slovenska pesem kot tudi pesem vseh drugih priseljenih narodnosti. Lahko koraka sporedno z angleško-ameriško pesmijo brez vsakega zapostavljanja.

Zatorej pohitimo to nedeljo od vseh strani in iz vseh naselbin srednjega zapada na naš pevski festival v Waukegan, kjer bo zopet donela naša pesem krepko in čudovito. Sava in Prešeren iz Chicaga, Naprej iz Milwaukeeja in waukeganski zbor SND bodo poskrbeli za cel niz pesmi, ki bodo vas in nas zarajale in duševno obogatile.

Sava se odpelje z busom opoldne od Delavskega centra. Če želi kdo od njenih prijateljev iti z nami, lahko to štori, ker je še za nekaj oseb prostora. Vsekakor na svidenje na pevskem festivalu v nedeljo popoldne v Waukeganu. **Savan.**

Vesti iz Bridgeporta

Bridgeport, O.—Priredba 15-letnice angleško poslujočega društva Cardinals 640 SNPJ dne 10. maja je dobro izpadla. Udeležbo so imeli dobro. Taffyjeva godba Domovina iz Barbertona je bila zelo dobra. Veliko je bilo mladine in tudi starejših ni manjkalo.

Bila je sama plesna zabava. Škoda, ker ob 15-letnici niso imeli kakšnega programa, o katerem so nekateri posetniki mislili, da bo. Ampak s tem so težkoče, posebno tukaj in v teh časih. Od tukaj jih do sedaj še ni šlo veliko v armado, toda se vrzel že pozna. To smo videli na priredbi društva Cardinals, ko smo nekatere pogrešali, ki so se vedno udeleževali priredb.

Člani društva 640 so bili pridno na delu za uspeh priredbe. Tudi podpisani jim je šel na roko kolikor mogoče pri oglašanju. Pri vsem tem sem tudi upal, da bo nas več starejših na priredbi, kajti mi naglašamo, da je mladina naša bodočnost, ki že zavzema naša mesta. Posebno nekateri člani in članice društva 640 gledajo vedno, da delajo z nami; ko ima kako drugo društvo SNPJ priredbo, jo posetijo in pomagajo razpečevati vstopnice. Zato tudi zaslužijo, da jim damo vso oporo. Udeležili sta se 100% obe Lavtarjevi družini iz Moundsvilla, W. Va., zato je tudi naša dolžnost, da jih tudi mi ne pozabimo v bodoče.

V tednu pred to priredbo smo prejeli vest, da je Frank Kolenc iz Windsor Heightsa, W. Va., predsednik tukajšnje federacije SNPJ, hudo zbolel in da je tajnika tamkajšnjega društva 407 Louisa Mihačiča hudo pobilo v rovu. John Vitez me je vprašal, ako bi mogel, da bi jih šli obiskat, toda ker nisem mogel iti tistih par dni, smo šli tja v nedeljo, 11. maja. Zdravje obeh se počasi zboljšuje. Oba sta še bila na federacijski seji 27. aprila. Br. Kolenc je vodil sejo, br. Mihačič pa je po seji igral na harmoniko, da so malo plesali. On ima polomljenih več reber, Kolenc pa ima hud prehlad, ki je nevaren za pljučnico, ako se človek ne varuje. Želimo obema skorajšnjega okrevanja.

Pri našem društvu 13 je 11. maja padlo število bolnikov na enega. In ta je pionir društva Joseph Strauss. Muči ga premogarska bolezen naduha, da se človeku smili. Ne more ležati ne stati. Noči kot dneve prebije naslonjen na malo mizico, da more dihati. Je res žalostno koliko mora človek pretrpeti. Tako mi je tudi siromak potožil 11. maja. Dostikrat ga tako duši, da ne more glasu dati iz sebe. Pomoči pa ni, razen male olajšave. Njegova družina stori vse, kar more, da mu lajša težave, tudi z vsakim zdravnikom, ki jim ga kdo svetuje. Ampak, ko se ta bolezen zagrize v pljuča, menda ni pomoči. Pomoč je le, če se takoj opazi. Ampak mi smo trden, delaven narod, ki navadno prve posledice prezremo, potem pa je prepozno. To vem sam po sebi, ker tudi sam to dobro okušam. Jože Strauss je eden od prvakov pri društvu 13 in vsa njegova družina je pri SNPJ.

Dne 11. in 12. maja smo tukaj imeli velik mraz in je slana pomorila večinoma vse sadje, trto in zgodnji sadež po vrtovih. Torej ako ljudstva ne tepe ta nadloga, ge pa druga.

Kot je bilo že poročano, se vrši konferenca okrožne Prosvetne matice v nedeljo, 25. maja. Pričetek ob 10. dopoldne na farmi br. Josepha Skoffa pri Bartonu. Po tej konferenci bodo zastopniki društev SNPJ tudi ukrepali glede skupne vožnje na ohijski dan SNPJ v Girard 4. julija. Torej še enkrat opozarjam vsa društva Prosvetne matice in federacije SNPJ, naj pošljejo svoje zastopnike na to zborovanje. Jaz sem izvršil svojo nalogo glede busov, drugo pa je ležeče na društvih.

In tudi drugače je važno, da se zberemo na tem zborovanju in sprejmemo sklepe, ki bodo v korist našemu gibanju in SNPJ, kajti časi so resni in je naša skupnost sedaj še bolj potrebna kot je bila kdaj prej. Po konferenci bo prosta zabava, da se bomo malo poveselili in pogovorili na prijazni Skoffovi farmi.

Čital sem izjavo odbora jugoslovanske pomožne akcije, ki je bil pred kratkem ustanovljen. Stvar je dobro zasnovana, toda kot napreden delavec se bojim, da je tukaj pomanjkljivost. Smo vsi zato, da pomagamo po naših skromnih močeh našemu ljudstvu v stari domovini, kjer zdaj trpi pod peto tega ali drugega diktatorja. Toda vprašanje je, če bodo kaj prejeli. Tako vprašujejo ljudje osebno in na sejah. Komu bo prišlo v roke: diktatorjem ali onim, katerim je namenjeno? Na ta in podobna vprašanja je težko odgovoriti, kakor tudi kolektati.

Drugo je, kot jaz vidim, da bi se morala ta organizacija zediniti za kak načrt za bodočo Jugoslavijo, pa če že zmaga demokracija ali ne. Načrt bi moral biti tak, da bi ga progresivni elementje lahko podpirali z mirno vestjo. Vidim, da se že sedaj dogajajo stvari na shodih—na primer na shodu v Chicagu—kjer se poje slava takim, ki so delovnemu ljudstvu in vsaki napredni stvari storili velike krivice. Vidim, da je br. Vincent Cainkar odklonil, da bi govoril na čikaškem shodu, za kar so gotovo morali biti vzroki.

In pod kakšnim načrtom za bodočo Jugoslavijo bi se zopet lahko strnili skupaj? Za monarhijo ali diktaturo sigurno ne, lahko pa bi se strnili skupaj za demokratično Jugoslavijo po vzoreu Združenih držav. V demokratični državi kolektati in peti slavo sistemu, ki je povsem nasproten deželi, v kateri živimo, ni ravno prikladno. In napredna masa tudi ne bo svojih načel vrgla v prah in drla tja, kjer je bila tako teptana in zatirana.

Kot slišim in opazujem, bo vse to precej zadrževalo pomožno akcijo. Morali bi strogo paziti na one nazadnjaške voditelje, da ne bi prišli v ospredje pri pomožnem delu, kajti ljudstvo ima izkušnje iz zadnje vojne, kot tudi od raznih drugih nezgod, in hoče biti prej na jasnem predno daruje ali deluje, to je, ali gre tja, kamor spada ali ne. To pišem na svojo odgovornost kot opazovalec in ne mislim nikogar žaliti. Če je kdo za pravično pomoč in pravično bodočnost ne samo Jugoslovanov, marveč vseh ljudstev, ki se nahajajo pod peto diktatorjev, sem jaz. Tudi sem vedno delal za svobodo delovnega ljudstva, odkar sem spoznal, da je zatirano in teptano; in tako želim delati tudi, dokler me bodo nosile noge po tem zveriženem svetu.

Na zadnji seji okrožne federacije SNPJ sem bil izvoljen, da kaj napišem o pravilih za bodočo konvencijo jednote. Toda ker nisem veščak ali prerok, mi je težko. Vidrova razprava o endowmentu v obligatni Prosveti je precej dobra. In še par drugih ima še precej dobre nasvete, ampak večina jih je, ki si predstavljajo SNPJ kot nekakšno penzionistično organizacijo. Tukaj je pomota, ker vse stane denarja. Ko bo prišlo vprašanje doklad, bo vse navdušenje šlo v vrečo. Tudi obljube onih, ki hočejo biti delegatje, da bodo vse storili, bodo šle v vrečo. Obljube je lahko dajati, toda težje je vprašanje financ in ali je stvar izvedljiva. O tem bom drugič podrobneje pisal.

Joseph Snoy, 13.

Iz koncertne dvorane

Chicago.—Nedeljski koncert mešanega zbora Save v dvorani SNPJ je vseboval trinajst točk: dve izrazito delavski, pet popularnih in deloma klasičnih, tri v solospevu, dve v oktetu in spevoigro.

Mešani zbor Sava, ki šteje okrog 35 moči, je zapel Prisego rdeči zastavi in Prezgodne cvetlice, solist Carl Church (bas), ki ga je na glasovir spremljala Mary Oven, je pa podal Out of the Deep, Still wie die Nacht, On the Road to Mandalay in dodal Ko so fantje proti vasi šli ter žel splošno priznanje. Sava je nato odpela Zimski maj, Rožmarin (sopran solo Alice Artach) in Padel list z javorja. Zborov oktet (Alice Artach, Mildred Simčič, Marge Božičnik, Frances Saitz, Ed Drasler, E. Dreshar, F. Vidmar, A. Garden) je zapel Schubertovo Serenado in Fosterjevo Jeannie with the Light Brown Hair. Zbor je zaključil prvi del sporeda s Prebujenjem duhov in z Venčkom narodnih pesmi, s katerim je pokazal največ razgibanosti in sozvočja.

Drugi del sporeda je vseboval spevoprizor "Snubače", ki ga je po Vodopivcu za Savo priredil njen pevovodja Jacob Muha. Glavno vlogo je imela mladenka Elaine Turpin, ki je pokazala dobršen del zmožnosti v mimiki in petju. Vlogo očeta je igral A. Garden, snubače so markirali Frank Vidmar, Ernest Dreshar, Joseph Turpin in Darwin Taschevar, poredne vasolavce so pa predstavljali Edward Drasler, John Rak in Leo Vider, ki so spretno rešili svoje vloge. Klančičevega Jurija je podal Al Gošte, dočim so ostali Savani sodelovali za kulisami.

Večinoma vse koncertne točke so bile dobro predvajane in vse kaže, da je zbor Sava mnogo pridobil z mladimi močmi, ki obetajo zbor okrepiti ter ga dvigniti na višjo stopnjo pevske umetnosti.

Savin pevovodja je Jacob Muha, pianistka je Mary Muha, predsednik pa John Rak. Za ples sta igrala Gradišek in Omerza. Udeležba je bila obila.

—B.

Vsakega nekaj

Eveleth, Minn.—Pri nas je že vse drevje zeleno. Dne 8. maja smo imeli veliko slano, ki pa ni napravila posebne škode. Španski bezek je tudi ves v cvetju. Za železno okrožje je to nenavadno zgodnja pomlad.

Dne 27. aprila je zborovala minnesotska federacija SNPJ v Buhlu. Zastopniki so razpravljali, kako bi se izboljšala podpora in operacije, toda so težave. Nekateri člani so dokazovali, da tega ni mogoče, ker je članstvo proti vsakemu zvišanju asesmenta. To je resnica. Ako pomislimo 20 let nazaj, koliko manjši asesment je bil takrat v primeri z današnjim. In ako so cene na trgu višje, je treba tudi več plačati. Jednota pa plača eno ceno, za kolikor si pač zavarovan. Prav tako je kot naša vera uči: tam pomagaj, kjer boli.

Nekateri priporočajo, naj se starim članom plačuje asesment na račun njegove police, to je tistim, ki so že 30 let v jednoti. Ko tak član umrje, se dedičem pa toliko manj izplača. To priporočilo je gotovo dobro. Nisem pa za to, da bi se vsem članom, ki so v jednoti 30 let, na tak način plačeval asesment, ker med njimi je mnogo takih, ki jih ne tarejo finance. To naj bi veljalo samo za tiste, ki ne morejo plačevati asesmenta. Potem bi lahko rekli, da smo bratje in sestre.

Par besed o delegatih, ki si sami določajo dnevnice. Vidi se mi, da sami sebi ne bodo napravili slabo in glasovali za nizke dnevnice. Rečem samo to, da članstvo da delegatu zaupnico, da zastopa društvo po svoji uvidevnosti in glasuje za koristi članstva. Ampak bratje in sestre, ali je to v našo korist, če glasuje za visoke dnevnice in za velike plače glavnim uradnikom?

Ni dolgo, ko sem čitala dopis v Prosveti, v katerem član pravi, da ima rajši eno žensko kot deset moških. Izrazil se je, da je težko žensko izvoliti v glavni odbor, ker noben odbornik ni pripravljen odstopiti svojega mesta, in to posebno ne upravni odborniki, ki že mnogo let dela-

(Dalje na 3. strani.)

"Invazija" Anglije

Zadnjo soboto (10. maja) je bila izvršena "invazija" Anglije. Izvršil jo je sam Rudolf Hess — drugi za Hitlerjem (prvi je general Goering) na čelu nacijske Nemčije. Ko je Hitler pred dvajsetimi meseci začel napadati na desno in levo, je naredil svoj politični testament, v katerem je določil Goeringa za svojega naslednika, ako pa se Goeringu med tem kaj zgodi, ga nasledi Hess. To dokazuje, da je bil Hess za Goeringom najbolj v čislih pri diktatorju Hitlerju.

Kaj pa je napotilo Hessa, da je v letalu pobegnil v Anglijo, še ni docela pojasnjeno, ko to pišemo — da je pa Hessov beg iz Nemčije največja senzacija v vseh dvajsetih mesecih vojne, ni nobenega dvoma ne glede na to, kaj ga je prineslo tja.

Senzacija je, pa če se je resnično sprl s Hitlerjem zaradi razlogov, izvirajočih iz vojne in potem pobegnil na Angleško, da si reši življenje pred maščevalnim Hitlerjem, ali če je fabriciral "beg" v sporazumu s Hitlerjem z namenom, da nalaže Angleže, kako je v Nemčiji že vse pri kraju in da se ni treba bati nobene prave invazije — kakor ugibljejo nekateri.

V Berlinu lakonično "pojasnjujejo," da se je Hessu že dolgo časa mešalo. To je prekleto slabo pojasnilo. Šest dni prej je Hess še sedel na svojem častnem mestu v berlinskem rajhstagu in z drugimi vred poslušal Hitlerja, ko se je bahal, kako je razbil Jugoslavijo in Grško. Ali bi pustili Hessa tja, če bi bil na sumu, da se mu meša? Iz Londona pa poročajo, da se Hess obnaša popolnoma normalno.

Naj bo kakor hoče — senzacija je, ki je dala Angležem silno moralno podporo. Namesto Hessa bi bili Angleži pravi norci, če ne bi tega dogodka zdaj izrabili do dna za svojo propagando proti nacijem. Vsakdo si lahko misli, kakšno propagando bi bruhal Goebbels v Berlinu, če bi kateri angleški minister pribežal tja v letalu.

Morda se iz tega dogodka izcimi resnica, da so se nacijski "firarji" grdo sprli med seboj; morda bo to začetek njihovega konca — — —

Stalinovo "prijateljstvo"

Nič manj senzacionalne, kot je Hessov beg na Angleško, so eskapade boljševiškega diktatorja Stalina.

Dne 28. marca je Stalinov režim "toplo" pozdravil vojaško revolto v Belgradu in čestital generalu Simoviču, ki je strmoglavil Cvetkovičevo vlado, katera je dva dni prej kapitulirala pred Hitlerjem.

Osem dni kasneje — 5. aprila — je Stalinov režim podpisal pakt nenapadalnosti in prijateljstva s Simovičevo vlado Jugoslavije. Drugi dan po tem podpisu so Hitlerjeve horde vdrle v Jugoslavijo od treh strani in samo v Belgradu z bombami iz zraka ubile čez 16,000 ljudi. V dvanajstih dneh je bila Jugoslavija razbita in razmesarjena.

In kaj je v tem času delal "prijatelj" Jugoslavije v Kremlu? Molčal je kot grob; njegovo časopisje je tudi molčalo, dokler ni bila Jugoslavija dokraja razmesarjena.

Zadnji teden je pa Stalin po svojih organih naznanil, da Jugoslavije ne priznava več — ker je več ni. Jugoslovanski poslanik v Moskvi je bil obveščen, da lahko gre, saj ne zastopa ničesar več — —

Komur ni zdaj jasno, da se je diktator Stalin ves čas od sklenitve "prijateljske" pogodbe do odslovitve predstavnika "prijateljske" države — krvavo norčeval iz Jugoslavije, ta je zrel za umobolnico.

Cela leta so komunisti v Jugoslaviji blufali delavce in kmete, da je Jugoslavija zavarovana pred Hitlerjem, kajti ščiti jo batjuška Stalin. Hrvaški komunistični tednik v Ameriki je takisto blufal pod debelim naslovom, da je Jugoslavija varna pred vojno, ker jo "čuva sovjetska armada na Karpatih . . ." Tako so falotje blufali uboge na umu, ki so res verjeli.

Upajmo, da je vsaj večina delavcev in kmetov — vsi ne bodo nikdar! — v Jugoslaviji zdaj ozdravela na umu in odvrgla silno slepoto, s katero so jo odeli Stalinovi blufači. Upajmo tudi, da je med Jugoslovani v Ameriki vedno manj teh slepcev. Blufarska ura se mora enkrat izteči — — —

Razvaline krila londonske bolnišnice, na katero je treščila nemška bomba.

Kako segrevamo jedi

Na svetu ni moža, ki bi zmerom redno prihajal h kosilu ali k večerji. Zato morajo biti gospodinje na to zamudo pripravljene in si morajo v takšnem primeru tudi znati pomagati. Na srečo je mnogo jedi, ki so pogrete še boljše kakor takoj, ko jih skuhamo. Na tem mestu vam bodo skušali dati nekaj praktičnih nasvetov o pogrevanju.

Skoro vse vrste zelja se dajo poljubno segrevati ne da bi pri tem izgubile kaj svojega okusa. Narobe, nekateri celo trde, da je sedemkrat pregeto zelje najboljše. Samo cvetača dela tu veliko izjemo. Če cvetačo pregrevate, bo razpadla in izgubila svoj delikatni vonj. Vselej, ko jo pogrevate, jo morate zaviti v mrežico, potem jo pa toliko časa držati nad soparo, da bo spet vroča. Edino tako ne bo izgubila dobrega okusa.

Vsaki gospodinji je pogreta omaka trn v peti. Prej tako okusna in sočna omaka je postala v pol ure neokusna in se zgostila. Draga gospodinja, to se vam je pripetilo samo zato, ker ste omako pregrevali v pokritem loncu. Tako se se na robu pokrivače nabrale vodne kapljice in so kapljale nazaj v omako. Če torej hočete, da bo pogreta omaka prav tako dobra, kakor če bi bila šele pred nekaj minutami skuhana, jo segrevajte takole:

Postavite posodo z omako v lonec z vročo vodo in jo nepokrito segrevajte tako dolgo, da bo spet topla. Če je v omaki tudi meso, moramo najprej segreti omako; šele ko je ta vrela, denemo vanjo spet meso. Nikdar ne smemo segrevati omake in mesa skupaj.

Če pa hočemo iz katerega koli vzroka jed segrevati v zaprtih posodah, potem moramo zavezati na spodnjo stran pokrivače mokro krpo, pokrivačo samo pa dobro pritrditi na posodo, tako da ne vdira vanjo zrak.

Vse vrste pijač segrevamo s tem, da jih postavljamo v vročo vodo. Samo čaj smemo shraniti v posebnih čajnicah, ki so posebno praktične, ker jih lahko postavimo tudi na mizo.

Turška enciklopedija?

Pred letom dni je zboroval v Ankari literarno-znanstveni kongres pod predsedstvom prosvetnega ministra, pri čemer so se med drugim odločili, da bodo izdali nov turški slovar, prevod islamske enciklopedije z novo turško in posebno turško enciklopedijo. Od tega zborovanja dalje je družba za raziskavanje turškega jezika pripravljala vse potrebno za izdajo novega slovarja. Literarna fakulteta ankarskega vseučilišča je začela prevajati islamsko enciklopedijo, te dni pa je prosvetno ministrstvo dobilo potrebne kredite za izdajo turške enciklopedije. Komisija, ki se je stvorila z namenom, da pripravi to izdajo je prosila državnega poglavarja, da bi se to delo imenovalo z njegovim imenom, na kar je pristal, in tako se bo nova enciklopedija imenovala "Inenijeva enciklopedija". Obsegala bo štirinajst do šestnajst zvezkov, izhajala pa bo deset do petnajst let. Vodja redakcijske komisije je glavni urednik carigrajskega lista "Jeni Sabah" Jalcin.

Jalcin je povedal te dni neke podrobnosti o novem delu. Velika publikacija bo po njegovih navedbah čisto v znamenju liberalizma 19. in 20. stoletja, na katerega se opira turški duh. Znanstvena podlaga nove enciklopedije je francoski "Larousse 20. stoletja". Iz tega velikega dela bodo v skrbnem prevodu posneli vse, kar je mednarodnega značaja in mednarodno zanimivo, razen tega pa bo seveda tudi Orient imel mnogo prostora v turškem delu. Poleg francoske enciklopedije bodo prevzeli tudi material iz velikih enciklopedij Italije in Anglije. Redakcijska priprava bo trajala dve leti, potem izide že prvi zvezek. Inenijeva enciklopedija pa naj bi bila samo priprava za še večjo turško enciklopedijo, ki jo bodo izdali pozneje.

Voronov na dražbi

Koliko govora in pisanja je bilo nekoč prof. Voronovu, ravnatelju laboratorija za eksperimentalno kirurgijo in splošno biologijo na vseučilišču v Parizu! Vse je govorilo o pojavljevalnem doktorju, ki zna človeka ohraniti vse do 140. leta. S to slavo si je ruski učenjak nabral velika bogastva, med katera je spadal grad Grimaldijev ob italijansko-francoski meji. Takoj ob začetku vojne med obema državama je ta posest doživela nekaj poškodb, ki so jih pa mogli popraviti. Kakor sedaj poročajo, bodo vse posestvo sedaj na prodaj in ga bodo v kratkem sodno izdražili.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 16. maja 1921)

Domače vesti. V New Yorku je umrla Frances Dolinar za srčno kapjo.

Delavske vesti. Splošna stavka v Angliji se širi na vse strani.

Inozemstvo. Skupščina v Belgradu je sprejela novo ustavo Jugoslavije; 10 socialistov je glasovalo proti.

Sovjetska Rusija. Priprave za tretji kongres 3. internacionale v Moskvi.

Novice z starega kraja

Slovenije

DEN STREL ZI OKNO

rska Sobota, 17. febr.—ino sodišče v Murski Sobote dni spet obravnavalo žao zgodbo o mejnih sporih dvema sosedoma, ki se je ala s smrtjo enega izmed gospodarjev.

estnik Jurij Šešerko iz Zepri Gornji Radgoni se je 1930 vrnil iz Amerike. Tapovratku so se začeli med in sosedom Alojzem Domejni spori, ki so povzroned obema hudo sovraštvo. pravdo zaradi motenja poje zgubil Šešerko, ki ni hotačati pravdne stroške in je osed predlagal izvržbo. Odje vladalo med obema sosehujše sovraštvo, ki je lo do dejanskih spopadov. ko je bil dvakrat obsojen por zaradi žalitev in ker eljal na Doklovo ženo. Tukl je bil obsojen, ker je Šešerka s kolom po glavi poškodoval.

akem vzdušnem sosedskem u se je prej ali slej moral i zločin. Dne 25. novembra ed obema sosedoma spet običajen prepir zaradi neončnic. Dokl je očital Še- da je pobiral jabolka na vem svetu, nakar mu je ta ril: "Kaj pa mi moreš, če ih?" Dokl je na ta odgovor v Šešerka kos opeke, nae ta odšel domov in skoži izival soseda, naj pride

ečer okrog 18. sta Dokl in va žena sedela pri peči. je bil z obrazom obrnjen oknu in je vezal lončeno . Tedaj pa je nenadno strel in Dokl se je brez mrtev zgrudil na tla. iki iz Sv. Jurija ob Ščavnitakoj prijeli Šešerka, ki je priznal, češ enkrat mora nec. V pravdanju s sosee zapravil že nad 40,000 to se je po prepiru doma šmarnice in vzel 100 let lovsko puško, ki se polni cevi. Videl je soseda skoin ga je ustrelil naravčelo.

razpravi se je posestnik o, ki je star že 62 let, izal s pijanostjo in razburn. Senat ga je obsodil na ječe. Sodišče je kvalificijegovo delo kot umor po prevdarku.

PONAREJENIH 500-RSKIH BANKOVCEV

ibor, 18. februarja.—Lani so se pojavljali v denarometu ponarejeni 500 dibankovci. Zadeva je tabudila pozornost oblastev, jele 28 osumljencev, med predvsem 45-letnega čevFranca Majcna, ki je bil a obsojen zaradi ponarevdenarja v zvezi s procesroti zloglasnemu ponarejeFrancu Rupniku ter njepajdašem, nadalje 38-letasebnega uradnika Mohorča, ki je bil leta 1939 obzaradi ponarejanja denarleto dni in tri mesece strotapora, ter 43-letnega stu-denškega gostilničarja Antona Grašiča.

V tej veliki ponarejevalni aferi, o kateri smo svojčas večkrat poročali, so bile v teku preiskave ugotovljene predvsem naslednje okolnosti: prvi poizkusi ponarejanja so se pričeli v zvezi s poznanstvom, ki je bilo sklenjeno med Majcnom, Vabičem in Grašičem v februarju 1939. V Studencih pri Mariboru so se začele plesti prve niti in so bili izdelani prvi načrti. Na pobudo gostilničarja Grašiča so prenesli svoje ponarejevalno akcije v Vrhovo pri Radečah, kamor sta prinesla Majcen in Vabič prve pripomočke za ponarejanje petstotakov. Pri posestniku Josipu Majhencu, ki se mu je bil predstavil Majcen kot Franc Murše, Grašič kot inž. Dvoršak in Mohor Vabič kot Ivan Ogrizek, so pričeli v podstrešni sobici z delom. Klišeje je izdelal Vabič, dočim je Majhenc prispeval 4000 din za nakup raznih pripomočkov. Odtod je potoval Majcen večkrat v Zagreb, kjer se je seznanil z nekim cinkografom, od katerega je izvlekel razna pojasnila. Vzporedno pa so stikali ponarejevalci za raznimi žrtvami, med katerimi je bil tudi 66-letni Ivan Merlak, ki je izročil Majcnu 4650 dinarjev za kritje falzifikatorskih stroškov.

Ponarejevalci pa se niso počutili varne v Vrhovem. V oktobru 1939 so se zatekli k Marinšku v Laznico. Tudi tukaj niso imeli obstanka in so svoje ponarejevalne priprave odnesli v tezensko gramoznico, koncem novembra pa v Zagorje. Tukaj se je ponarejevanje nadaljevalo v podstrešni sobi gostilničarja Štempiharja. Medtem sta dobavila iz Zagreba tiskarski stroj, s katerim sta po lastnem priznanju izdelala okoli 1000 ponarejenih 500 dinarskih bankovcev. Od mesarskega mojstra Štefana Koširja sta prejela 12,000 din, ki sta jih Majcen in Brašič potrebovala pri ponarejanju. Končno se je ponarejevalska druščina zatekla k Tomaniču v Skrobi, kjer je bil Majcen zajet, dočim se je Grašič 28. maja 1940 sam javil v mariborski jetnišnici. Dočim so bili pri Majcenu najdeni le razni pripomočki za ponarejanje, so odkrili v Zagorju pri Štempiharju še 190 falzifikatov petstotakov, pri Tomaniču v Skorbi pa 774. Ponarejevalci sami zatrjujejo, da je bilo izdelanih 1000 bankovcev po 500 din. Nedvomno pa je to število večje, kar se je izkazalo v teku preiskave, ko so številni osumljenci tajili vsako krivdo.

Danes dopoldne se je pričelo razčiščevanje te najobsežnejše ponarejevalne afere v zadnjih letih pred mariborskim malim kazenskim senatom, ki mu je predsedoval dr. Turato. Prisednika sta bila s. Kolšek in dr. Adamič, obtožbo pa je zastopal državni tožilec Košenina. Za razpravo proti 28 obtožencem je bilo živahno zanimanje, tako da je bila razpravna dvorana št. 53 polno zasedena. V 4 vrstah je sedelo pred senatom 26 obtožencev: dva nista prišla k razpravi. Obtožence brani 11 mariborskih odvetnikov, ki so po večini ex offo. Po ugotovitvi identitete posameznih obtožencev je državni tožilec v tajnem delu razprave čital 34 tipkanih strani obsegajočo obtožnico. Nato je bila spet javna razprava, ki bo trajala še jutri, saj je v tej zadevi 220 prič, katerih izpovedbe pa bodo delno le prečitane.

Prvi je bil zaslišan Franc Majcen. Zaslševanje je trajalo skoraj dve in pol ure. Predsednik dr. Turato ga mora po dvakrat, trikrat spraševati, da dobi odgovor. Majcen se pri vsakem vprašanju skuša izmikati. Ob njegovih odgovorih prevladuje vtis, da hoče sebe razbremeniti in prevaliti glavni del krivde na Grašiča in Vabiča. Sodelovanje sicer priznava, vendar se sklicuje na to, da so ga drugi k temu nagovarjali ter da ni prihajala pobuda z njegove strani. Zaslševanje je šlo do vseh podrobnosti, ki so velikega pomena pri končnem razčiščenju te velike afere in pri ugotovitvi glavne krivde. Zaslševanje se je nadaljevalo popoldne, ko so bili zaslišani Grašič, Vabič in še ostali obtoženci. Vsi skušajo sebe razbremeniti na račun drugih.

Ameriški pomorščaki paradirajo po ulicah Sydneyja, avstralskega mesta.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani.)

jo pri jednoti. Priznavam vse to, je pa sto razlogov, da to ne drži. Zato so konvencije, da spreminjajo to in ono in volijo glavne odbornike. Menda se vedno kaj najde, kar je potrebno spremembe.

Mislim in upam, da bodo delegatje spoznali in priznali, da je veliko ženskega članstva v jednoti in da ni več kot prav, da so zastopane tudi v glavnem odboru. Potem bomo zopet lahko rekli, da smo bratje in sestre, ker sami možje še niso ljudje, kot pravimo, treba je tudi žensk, da smo ljudje. In ženske največ pripomorejo pri društvenih prireditvah za lep uspeh. Prodajajo vstopnice, kuhajo, strežejo in veselje delajo. Želim, da bi se še katera oglasila v tem smislu.

Dne 10. maja je zborovalo naše žensko društvo. Na seji je bil prečitan tudi apel br. Cainkarja za pomoč ljudem v stari domovini. Društvo je darovalo 5 dolarjev. Tukaj bi rada omenila, kako je članstvo prizadeto. Vzemimo, da bo gotovo tudi SNPJ kaj prispevala iz svoje blagajne, potem prispeva društvo, kjer sem jaz članica, prav tako društvo, kjer je mož član in končno tudi angleško poslujoče društvo, kamor spada moja hči. In potem so še klubi. In tako se bo dalo petkrat iz enega žepa. Ubogi član in delavec WPA! Ko je društvena doklada, se član ne more ubraniti. S tem hočem reči, da bi se gl. odborniki ne smeli vtikati v stvari, ki jih članstvo ne odobrava, čeprav je vse prostovoljno.

Ivana Ozanich. 130.

La Follette napadel Stimsona in Knoxa

New York, 15. maja.—Philip Lo Follette, bivši governer Wisconsina, je v svojem govoru na shodu, katerega je aranžirala tukajšnja podružnica odbora America First, udrihal po vojnem tajniku Stimsonu in mornaričnem tajniku Knoxu. Dejal je, da sta republikanska klovna, ki divjata v "newdealskem" taboru in streljata kozle v kampanji, da potisneta Ameriko v vojno. La Follette je pozval predsednika Roosevelta, naj ju takoj odstavi.

Slab prijatelj

"Jože: "O, Tone! Ali si še živ?" Rekli so mi, da si že umrl!"

Tone: "Lep prijatelj si, še na moj pogreb nisi prišel!"

*

"Hude skrbi imam . . ."

"?"

"Sanjalo se mi je, da so pričeli prodajati cviček na nakaznice . . ."

Sidney Hillman prišel v Chicago

Chicago, 15. maja.—Sidney Hillman, sodirektor federalnega urada za produkcijo bojne opreme, je sinoči dospel sem z letalom. Tu se bo sestal z voditelji delavskih unij in direktorji korporacij in konferiral z njimi glede koordinacije naporov v zvezi s produkcijo bojnega materiala in vežbanja delavcev, da Amerika poveča število izurjenih delavcev. Razgovori se bodo vršili v uradu federalne socialne zaščite v Merchandise Martu.

Roosevelt dobil poročilo o angleških potrebah

Washington, D. C., 15. maja.—Predsednik Roosevelt je sinoči dobil poročilo o angleških vojnih potrebah v obsegu pomoči, ki naj jo Anglija dobi od Amerike. Poročilo mu je izročil James V. Forestall, mornariški podtajnik. Administracijski krogi so uverjeni, da Amerika lahko takoj pošlje Angliji dvesto bombnikov težkega kalibra. Ti lahko odlete iz Amerike naravnost v Anglijo.

Iz otroških ust

Mati: "Zakaj pa jokaš, Metka?"

Metka: "Oh, muha me tako gleda."

Iz transportne unije CIO razpečavajo letake pred vhodom postaje newyorške podulične železnice seznanijo javnost s svojimi zahtevami glede izboljšanja delovnih pogojev.

V puščavi Male Azije

Anton Semrl

Na obzorju za Nif-Daghom je zažarela škrlatno rdeča jutrnja zarja. Napočilo je eno tistih lepih juter Orienta, v katerih sproščeno zadiha duša slehernega popotnika. Od časa do časa je iz pristaniščа zahropel zategel krik ladijske sirene in se razgubil v mračni sivini jutra. Minareti in kupole mošej so se vedno bolj živo odražale v škrlatnem žaru. Slednjič je mesto zablestelo v zlatu vzhajajočega sonca. Nudil se mi je nepopisno krasen prizor; ko zardela deklica je žarel Izmir v svoji jutrnji krasoti, oblit z nežno škrlatno rdečico sredi kipečih logov, cipres in oljčnih nasadov. Zdanilo se je.

S huronskimi klici sem prebudil spečega tovariša iz globokega sna, nakar sva oba z združeno močjo predramila novega znanca, rojaka Slovenca. Skozi prebujajoče se mesto smo se napotili na "bazar", kjer se je že v polnem teku prekupčevalo. Zaspani trgovci so, mežikajoč v sonce, vsiljevali robo. Pred nekim šotorom sta dva Armenca z vso zgovornostjo prodajala dolge, ostro brušene nože. Ko za stavo sta vihtela po zraku starinska handžarja in preizkušala rezilo na svilenem traku. Nismo hoteli tratiti časa z ogledovanjem poedinosti, kajti tržišče je ogromno in prava mešanica ljudi vseh mogočih narodnosti in jezikov, nakopičeno z blagom z vseh delov Orienta. Spustili smo se po ozkih, nesnažnih ulicah navzdol in obstali pred velikim poslopjem: kolodvor maloazijske železnice. Ostrmel sem nad izredno visokimi cenami voznih listkov.

"Najbolje bo, da nadaljujemo pot z velblodi," je menil najin sopotnik, poznavalec tukajšnjih razmer, "kajti ceste so tod po večini še v gradnji ali pa jih razširjajo in popravljajo, ter je tako tudi vožnja z avtobusom nemogoča."

Prispeli smo v "karavanseraj", kjer so hlevi in skladišča za blago, ki so ga pritovorile karavane z Vzhoda. Mlad razcapanček nam je pokazal pot v pisarno. Z veselim presenečenjem ugledam na svilenih blazinah sedečega trgovca, svojega znanca in sopotnika z ladjo "Kisil-Paša," ko je baš z velikim užitkom kadil vodno pipo. Iznenaden nad mojim prihodom je skočil z mehkih blazin in mi izrekel dobrodošlico. Razume se, da smo morali sprejeti povabilo in ostati pri njem na kosilu. Bilo je to svečana pojedina, prirejena na orientalski način, kjer poleg raznih ceremonij ni manjkalo sanjave orientalske glasbe. Nato nam je razkazal svoj lepo urejeni hlev, kjer so v miru prežvekovali rejeni velblodi. Izbrali smo si tri močne živali, ki naj bi nas ponesle proti Ankari, tam pa bi jih oddali trgovčevemu sinu, ki vodi podružnico velikega, po vsej Turčiji razpredenega podjetja. Kožnati meh smo odklonili, kajti iz njega je prihajal zelo neprijeten duh po blatnih kalužah in gnilobi. Vzeli smo le veliko pločevinasto bencinsko posodo, kar smo pozneje bridko, a zaman obžalovali. Stopil sem ležeči kameli na vrat, odtod pa na sedlo, pritrjeno visoko na zajetni grbi. Žival se je po stari navadi dvignila z zadnjimi nogami; izgubil bi bil ravnotežje, da se nisem ujel za dolgo rogovilo na sedlu.

Stisnil sem prijaznemu gostitelju roko, nakar smo se počasi odzibali skozi mesto mimo velikega pokopališča, ležečega pod trdnjavskimi zidovi, na pot proti Kassabi. V ježi sva bila s tovarišem še začetnika, a sva se kaj hitro navadila. Iz zelene doline so se nasmihale ljubke vasice, čepeče v goščavi bujnih nasadov pomaranč, smokev in dateljnih palm. Preko gričev so se raztezali obsežni vinogradi, polni zorečega grozdja. Tu in tam je zastrmela iz gozdiča ošk in cipres razkošna vila kakega bogataša ali bogatega evropskega letoviščarja. Izredna je lepota te rodovitne obmorske pokrajine, da skoraj odtehta za vse ostale ogromne predele skalne in puščavske notranjosti Turčije. Preko gorskega sedla za Nif-Daghom smo prijezdili v veliko dolino, ki se razteza daleč tja do mesteca Alašehirja. Spustili smo velblode v lahen tek in tako že pred mrakom dosegli Kassabo. Hadžija, pri katerem smo prenočili, nas je strašil, da imamo do Dereköja zelo slabo pot. Nova še ni dograjena, sedanja pa je v obupnem stanju. Ni lagal. Na slabih kamenitih stezah smo popolnoma izčrpali izdržljive živali. Dostikrat smo jih morali celo za povodce voditi skozi trnjevo grmičje, vendar smo kljub temu prispeli opoldne še dosti čili v vas Dereköi. Dalje nas je vodila še dokaj znosna pot v Alašehir, kjer smo se temeljito odpočili. Alašehir je majhno mestece, ki slovi po dobrih rokodelcih. Železnica, ki ga veže z ostalim svetom in pa veliki rudniki, ležeči nedaleč od tod na severu, mu nudijo še lepo bodočnost. Pri vasi Deliler smo prekoračili reko Alašehir-čai, kjer smo tudi zapustili dolino in se povzpeli v skale in peščene griče.

Ko nas je drugo jutro pričelo paliti sonce s svojimi neusmiljenimi žarki, smo zašli že daleč v pusto stepsko ravan. Kamele so zmanjšale korak in pričele leno zibati dolge vratove. Voda se je v pločevinasti posodi tako ogrela, da je postala nepitna, vendar o kakem studencu ni bilo sledu. Blizu Ušaka smo srečali karavano mezgov, natovorjenih z volno. Naše živali so jih sprejele z besnim rjovenjem, ker se niso dovolj umaknili na ozki poti. Komaj smo jih krotili, da jih niso napadle z mogočnimi čeljustmi, vendar je en mezeg moral nadaljevati pot z enim samim uhljem. Tu zavije pot dalje proti severu v Kijutahijo. Preostala nam je le slaba steza, ki spremlja železnico; cesta, ki naj bi vezala Ušak z Afyon Karahissarjem, še ni dograjena. Založili smo se s svežo pitno vodo in se spustili dalje po kameniti, s trnjem porasli poti. Spremljali smo železnico, zdaj z leve, zdaj z desne, skozi soteske in grmičje preko peščenih gričev in izsušenih strug hudournikov ter tako pozno popoldne dosegli Kučükköi, turško vasico, polno krika in nesnage. Ulice so polne smradu in razcapanih, na pol golih otrok, ki divje kriče zahtevajo: "Bakšiš čelebim, bakšiš čelebim." Komaj smo se jih otepali in ne bi bilo čudo, da bi velbłodi v gneči pomandrali kakega kričača s svojimi mogočnimi kopiti.

V mraku smo se spustili z gorske poti v široko kotlino na glavno cesto, po kateri smo v hitrem teku prispeli v mesto Afyon Karahissar. Že od daleč so nas pozdravljali s slokih minaretov zategli spevi muezinov: čas molitve. Pobožnejši Mohamedovi verniki so razvili molilne preproge in se pričeli klanjati, obrnjeni proti vzhodu. Naše kamele se niso dosti menile za njihovo versako gorečnost ter kar preko njih nadaljevale svojo pot. Prenočili smo v hanu, dočim smo živali oddali v mestni karavanseraj. Afyon Karahissar je važno zgodovinsko mesto, kar svedočijo mogočne, že razpadajoče utrdbe bivših gospodarjev seldžukov, v katerih zdaj kraljujejo sove in mrhovinarji. Tu je imel važno opori-šče Kemal paša, preden je z mladoturško revolucijo strl tisočletno osmansko carstvo, ter postal diktator in reformator Turčije. Mesto deloma obdaja razpadajoče obzidje. Zarito je v skalne bregove ugaslih ognjenikov in od daleč nalikuje ogromnim kamenitim kvadrom, razmetanim po peščeni kotlini. Posebno je važno po prastari karavanski poti, ki drži na jugovzhod skozi Adano v Sirijo in še daleč tja v Perzijo in Indijo.

Po tej cesti smo nadaljevali pot v Čai, kjer smo zavili na sever skozi divje gorovje Emir v Asisije. Na skalni stezi smo morali z vso previdnostjo voditi velblode, da niso zdrknili v prepad, ki je zdaj pa zdaj zazeval pred nami. Pri tem izredno mučnem prehodu smo se spustili nizdol v peščeno ravan Hadži Amar. Pustinjo spremlja rečica do izliva v Sakarijo, ob kateri leži vas Hadži Ali Oglu, ki nam je nudila prenočišče za slabo prespano noč. Mučili so nas roji moskitov iz velikega močvirja, ki se razteza ob Sakariji. Bila je še noč, ko smo se dvignili s trdega ležišča na preprogi; zajahali smo zveste živali in jih še nespočite tirali dalje. Mesec je sipal svoj bledi soj na peščeno pokrajino. Najin sopotnik je vzel v roke gitaro in v mesečino so zadoneli zvoki popotne pesmi. Zapeli smo slovensko pesem, da je odmevalo čez ravan, naše misli pa so se dvignile domov, v zeleno Slovenijo. Zavili smo v sotesko. Pod nami je bučala razbesnela reka. Stopili smo z velblodov in jih počasi vodili za povodce po strmi poti. Pri vasi Turk-Tahadžir smo zapustili sotesko in se vzpeli preko pobočja do rečice Ilidža-čai. Ostrmel sem ob pogledu na neizmerno ravnino Slane puščave, ki se je belila v nedogled v svojem nemem veličastju in nas strašila s pošastnim molkom. Sprva smo jezdili ob rdečici po gričih, ki so nekaki stražni mejniki, toda z vasjo Güseldže-Kaleköi smo zapustili zadnja pobočja in kamele so široko zakoračile v pesek.

Pred nami se je razprostiral, do kamor je segel pogled, sam pesek, sama bleščeča ravnina, kateri je dalo tu pa tam malo življenja trdovratno se upirajoče trnje. Pozno popoldne nam je pošla voda in predali smo se na milost in nemilost pripekajočemu soncu. Priganjali smo živali in jih tepli, da so dirjale ko za stavo, a ko da se je vse zaklelo, niti oaze, ne drevesa, a o kaki naselbini ni bilo govora. Kljub dolgi ježi in silni žeji smo ob pogledu na vas Čakal-köi začeli vriskati od veselja. Ne, ni bila fata morgana, bila je prava, ljubka orientalska vasica, čepeča tesno ob vznožju gričev, kjer se konča Slana puščava. Po kratkem počitku smo se dvignili dalje in prispeli ob rečici do jezera Mokan, katerega loči z nekoliko višje ležečim jezerom Emir divna gorska vasica Burzal. Spet smo zašli v sotesko, ki se je naenkrat široko odprla in pred nami je zableščala v tisočih lučih prestolnica Turčije — Ankara.

Na sodišču

"Vi ste obtoženi, da ste svoji ženi vrgli v glavo lončen lonec."

"Da, gospod sodnik, ko smo pa takšni reveži, da si ne moremo kupiti porcelanaste posode!"

Slovenska Narodna Podporna Jednota

2657-59 So. Lawndale Ave. Chicago, Illinois

GLAVNI ODBOR

IZVRŠEVALNI ODSEK:

Vincent Cainkar, predsednik	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider, gl. tajnik	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Lawrence Gradishek, pomoč taj.	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vogrich, gl. blagajnik	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Philip Godina, upravitelj glasila	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Molek, urednik glasila	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois

PODPREDSEDNIKI:

Andrej Vidrich, prvi podpredsednik	706 Forest Ave., Johnstown, Pa.
Frank Bolka, drugi podpredsednik	1550 A. W. Walker St., Milwaukee, Wis.
John Podboy, Jr., prvi distriktni podpredsednik	Box 227, Strabane, Pa.
Camilus Zarnick, drugi distriktni podpredsednik	3587 W. 65th St., Cleveland, Ohio
John Klansek, tretji distriktni podpredsednik	148 Prospect St., Oglesby, Ill.
Edward Tomsic, četrti distriktni podpredsednik	823 W. 7th St., Walsenburg, Colo.

GOSPODARSKI ODSEK:

Math Petrovich, predsednik	253 E. 131st St., Cleveland, Ohio
Vincent Cainkar	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
F. A. Vider	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Vogrich	2657 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
John Olip	231 S. Prospect Ave., Clarendon Hills, Ill.
Donald J. Lotrich	1937 S. Trumbull Ave., Chicago, Ill.
Jacob Zupan	1400 So. Lombard Ave., Berwyn, Ill.

POROTNI ODSEK:

John Goršek, predsednik	414 W. Hay St., Springfield, Ill.
Frank Barbič	19511 Muskoka Ave., Cleveland, Ohio
Anton Shular	Box 27, Arma, Kansas
Frank Vratarich	315 Toner St., Luzerne, Pa.
John Trčelj	Box 217, Strabane, Pa.

NADZORNI ODSEK:

Frank Zaitz, predsednik	2301 S. Lawndale Ave., Chicago, Illinois
Fred Malgai	23 Westclox Ave., Peru, Illinois
Milan Medveshek	16202 Arcade Ave., Cleveland, Ohio

POLOM

ROMAN IZ VOJNE L. 1870-71

ÉMILE ZOLA

Preložil VLADIMIR LEVSTIK

(Se nadaljuje.)

Njihove velike sence so čudno plesale po steni te skalne votline. Nazadnje se niso mogli več premagovati; vrgli so se nad umazano juho ter si razdelili meso, z negotovimi, drhtečimi prsti, ne da bi si vzeli toliko časa, da bi ga mogli razrezati z nožem. Toda kljub gladu jim je prišlo slabo; vzlasti pomanjkanje soli je bilo neznosno. Njihov želodec se je branil obdržati to prazno pesno godljo in te na pol skuhane kose mesa, sluznate in dišeče po glini. Skoraj takoj po zavžitju so začeli bruhati. Pache ni mogel več jesti, Chouteau in Loubet sta zmerjala to satansko kljuse, ki sta ga sta s takšnim trudom spravila v lonec, pa jima je zdaj povzročalo klanje v trebuhu. Samo Lapoulle se je obilno najedel; toda ponoči, ko se je z ostalimi tremi vrnil pod jagnede od prekopu, bi bil skoraj poginil.

Na potu je Maurice brez besede prijel Jeana za roko in ga potegnil s seboj na neko predpot. Tovariši so ga navdajali s srditim studom, in sklenil je bil prenočiti v tistem gozdičku, kjer je prespal že prvo noč. Misel je bila dobra in Jean jo je zelo pohvalil, ko se je iztegnil po visečih, zelo suhih tleh pod streho gostega listja. Tu sta ostala do svetlega dne in sta celo spala, krepko, globoko spanje, kar jima je dalo zopet nekaj moči.

Naslednji dan je bil četrtek. Toda onadva nista več vedela, kako živita; bila sta le srečna, ko sta videla, da se po vsej priliki dela zopet lepo vreme. Vzlic Mauricevemu odporu ga je Jean pregovoril, da sta se vrnila na obrežje prekopa, pogledat, če njihov polk še ne odhaja. Zdaj so se vsak dan vršili odhodi jetnikov, v kolonah po tisoč do dvanajststo mož, ki so jih pošiljali v nemške trdnjave. Prejšnji dan so videli pred prusko stražo vrsto častnikov, ki so imeli peljati od Pont-à-Mousson dalje z železnico. Vse je navdajala vročična, divja želja, zapustiti to strašno "taborišče bede". Ah, da bi prišla tudi že onadva na vrsto! In ko sta našla 106. polk še vedno utaborjen na obrežju, v vedno večjem neredu in topljenju, se jih je polastil pravcat obup.

Vendar pa sta Maurice in Jean sumila tisti dan, da bosta dobila jesti. Od jutra že se je razvila med jetniki in Bavarci pravcata trgovina čez prekop: metali so jim denarja, zavitega v ruto, oni pa so vračali ruto z grobim črnim kruhom ali z navadnim, jedva posušenim tobakom. Celo tistim vojakom, ki niso imeli denarja, se je posrečilo delati kupčije, s tem, da so jim metali svoje bele paradne rokavice, po katerih so kazali posebno poželenje. Tako so vsled tega barbarskega sredstva menjave frčali razni svežnji nad prekopom semintja. Ko je vrgel Maurice v svoji ovratnici srebrnjak za pet frankov na drugo stran, je Bavarec bodisi po nerodnosti bodisi v hudobni šali zalučil kruh, ki bi mu ga bil moral vrniti zanj, tako, da je padel v vodo. To je povzročilo med Nemci ogromen smeh. Še dvakrat si je Maurice zabil v glavo, da si kupi kruha, in obakrat se je kruh pogreznil v prekopu. Nato so pritekli častniki, privabljeni od smeha, ter pod strogo kaznijo prepovedali vojakom, prodajati jetnikom karkoli; kupčija je ponehala in Jean je moral miriti Maurica, ki je kazal tem roparjem pesti ter kričal, da naj mu vrnejo njegove srebrnjake.

Vzlic toplemu solncu je bil tudi ta dan strašen. Dvakrat so dali rogovi znamenje za zbiranje in so napotili Jeana, da je tekel k skednju, kjer je menil, da bodo delili živila. Toda obakrat je izkupil v gneči le nekaj sunkov s komolci. Prusi, ki so bili tako vzorno organizirani, so kazali do premagane armade prej ko slej surovo brezbrižnost. Na pritisk generalov Douaya in Lebruna so pač poslali par koštrunov in nekaj voz kruha; toda varstvene odredbe so bile tako slabe, da so bili že na mostu koštruni uropani in vozovi oplenjeni, tako da vojaki, kar jih je taborilo sto metrov dalje, še vedno niso dobili ničesar. Jedli so samo falotje in cestni roparji. Zato je Jean, ki se je bil naučil te čarovnije, peljal naposled Maurica k mostu, da bi tudi onadva prežala na živila.

Ura je bila že ena, in tovariša še nista imela ničesar v želodcu, čeprav je bil dan lep in obžarjen od solnca. Nenadoma pa jih je doletelo veselje, da sta zagledala Delaherchea. Nekaj Sedancev je z velikim trudom dobilo dovoljenje, posesti jetnike ter jim prinesti živil; in Maurice je bil že večkrat izrazil svoje začudenje, kako da ne dobi nobenih novic o sestri. Ko sta oddaleč spoznala Delacherche-a, ki si je bil naprtil jerbas in je nosil pod vsako pazduho hleb kruha, sta mu planila naproti; a vseeno sta prišla že prekasno; napravila se je takšna gneča, da je izginil jerbas in eden izmed kruhov; duha ne sluha ni bilo po njih, ne da bi si bil mogel suknjarnar razložiti, kako so mu jih iztrgali.

"Ah, uboga prijatelja," je zajecljal osuplo in zmedeno, on, ki je prišel semkaj v svoji težnji za popularnostjo, s smehljajem na ustih in z dobrodušnim, neošabnim obrazom.

Jean se je bil polastil poslednjega kruha in ga je branil; in dočim sta z Mauricem sedela na robu ceste ter ga požirala v velikih kosih, jima je pravil Delaherche, kar je bilo novic. Njegovi ženi je bilo dobro, hvala Bogu, veliko skrb jim je delal samo polkovnik, dasi mu je gospa Delaherche še vedno drugovala od jutra do večera.

"Kaj pa moja sestra?" je vprašal Maurice.

"Vaša sestra, saj res! . . . Spremila me je, ona je nosila ta dva kruha. Ali morala je ostati onostran prekopa, straža je nikakor ni hotela pustiti čez . . . Saj veste, da so Prusi ženskam strogo prepovedali stopiti na polotok."

Nato je govoril o Henrijeti in o njenih brezuspešnih poizkusih, priti do brata in pomagati mu. Slučaj ji je bil v Sedanu naklonil srečanje z bratrancem Günterjem, stotnikom pri pruski gardi. Šel je s svojim trdim, suhoparnim obrazom mimo nje in se napravil, kakor da je ni spoznal. Ona sama je izprva pospešila korak, čuteča se razburjeno, kakor da vidi enega izmed morilcev svojega moža; nato so se ji izprevrgle misli, da sama ni vedela kako, in obrnila se je ter mu bridko in očitajoče povedala vse o Weissovi smrti. Ko je slišal vest o tej strašni smrti svojega sorodnika, je samo prazno zamahnil v zrak, češ, to je usoda v vojski; tudi njega samega bi bili lahko ubili. Jedva da se je stresla kaka mišica na njegovem vojaškem obrazu. Ko mu je nato pripovedovala o svojem ujetem bratu ter ga prosila pomoči, da bi mogla posetiti Maurica, je odklonil vsakršen korak. Poveljje je bilo strogo, in on je govoril o nemški volji kakor o veri. Ko ga je ostavila, jo je navdajalo jasno čustvo, da se zdi on tu v Franciji sam sebi kakor sodnik, poln nestrpnosti in ošabnosti dednega neprijatelja, vzrastel v sovraštvu do plemena, ki ga zdaj kaznuje.

"Naposled," je zaključil Delaherche, "jedla sta nocoj vendarle; hudo mi je samo zato, ker se zelo bojim, da ne bom mogel dobiti novega dovoljenja."

(Dalje prihodnjič)

Federalni zakladnik Henry Morgenthau (desno) in pomožni zakladnik John L. Sullivan.

ka. Čudno je le, da jo krčmarji bolj cenijo kot pivci.

Tedaj poči nekaj v grmu pod mano v vodi kakor prelomljena veja. Pogledam tja in kar srce mi je zastalo:

Neki preklani rogovilež je otipaval z dolgimi rokami med koreninami in rušami, kje bi kaj živega zatipal.

O, ti moj ljubi bog! Ribji tat je bil, natanko tak, kot ga lovski zakon predvideva! Ribji tat, ti pooseblјena slika moje mladosti! Nedolžna poezija, preganjana in zasledovana! Vsa moja mlada leta so ostala v tem hipu pred menoj in kar smilil se mi je lovski tolovaj. Spomnil sem se vsega strahu, ki sem ga kot ribič prestal, tiho sem se opajal v njem in končno zakašljal.

Dvoje preplašenih oči je pogledalo izza grma in se uprlo vame. Jaz pa sem se gori na bregu razšopiril kot da sem njega dni vsako ribico potegnil iz vode z ribiško izkaznico. Lastnik ribolova bi se prav gotovo tako ne napihnil.

"Kaj pa vi?", se zaderem nanj kot kmečki župan nad revno vdovo.

"E, e, kopljem se, gospod," je zajecljala iz grma tista ribja smrt, da se mi je močno zasmilila.

"Takih povesti pa mi ne verjamemo radi," se zaderem nanj zviška kot sodnik na starega tatu, ki mu obeta, da ne bo več kradel.

To je slaba vest: bil je dolgin, koščen korenjak v najboljših letih, na kako žegnanjsko soboto bi me na vasi lahko z eno roko tako upihnil, da bi do sodnega dne pobiral kosti svojega rojstva—zdaj pa je stal prav klavrno v vodi, s povešenimi rokami brez giba. Vsi upi so mu splavali po vodi in videti je bilo, da ga odnese prvi val, ki je bil komaj pol pedi visok. Prepustil sem ga lastnim dvomom in strahu ter se odmajal kakor tisti, ki ima v žepu vso pravico, moč in denar.

Ko sem stopal dalje ob vodi, sem se na tihem smejal in videl sem, da sem sicer dobro zaigral strogost, s paragrafi podloženo, vendar pa da bi ne mogel biti surov z nobenim človekom pod soncem. V naprej bi se mu opravičil, če bi ga moral kaznovati in še bi ugibal, da ga ne bi preveč.

V taki modrosti jo zavijem na cesto in ni potem več dolgo trajalo, ko sem stal v veži prijazne krčme.

Komaj hočem sesti, prihiti k meni krčmarica s škarjami v roki.

"Kaj boš pa s škarjami?" vprašam.

"Kje imaš kaj kosmatega na koži, da ga pokadim."

Gledam in nič ne razumem. Ona pa brni:

"Hitro, da ga pokadim! Ves se trese od strahu, ni te spoznal, nakaza. Je mislil, da si ti tisti, ki ima ribji lov!"

Rekši mi šavsne s škarjami nekaj dlake z razgaljenih prsi in zbeži z njimi v kuhinjo, jaz pa za njo.

Kaj vidim? Tam je sedel ribji krvolok in obdelovali so ga s sadjevcem. Po stari vraži so ga začeli kaditi z mojimi lasmi, ki sem mu strah prizadel, da mu v pete ne zleze.

Reva se je bridko nasmehnil, ko me je zagledal:

"Nisem vas spoznal. Tod okrog že dolgo nisem lovil in sem onkraj teh hribov doma. Pri tej hiši sem nekaj dolžan pa sem gospodinji sulca prinesel, da mi dolg zbriše. Bog vam daj zdravja, po pravici sem se vas prestrašil! Ljubljanski sodnik bi mi najmanj leto dni prismolil."

Hotel sem ga vprašati, kako je mogel toliko pred mano do krčme priti, pa ni bilo časa.

Krčmarica je stopila k nama, otirala si je roke z belim predpasnikom in me veselo povabila:

"Je že pečen! Kar hitro v uto za hišo."

In smo šli. Sulc je bil še gorak.

Kar dober je bil.

Tudi rešitev

Stroga najemnica pravi med drugim svojemu podnajemniku:

"Vedite, da ne trpim, da bi moji podnajemniki sprejemali ženske obiske!"

"Tako? Ali so pri vas dovoljeni samo moški obiski?"

"Seveda so."

"No dobro, potem bom pa najel to stanovanje za svojo prijateljico!"

Ali ste naročeni na dnevnik "Prosveto"? Podpirajte svoj list!

ZASTOPNIKI LISTA PROSVETE

so vsi društveni tajniki in tajnice članov, ki jih društva izvolijo v ta namen.

Naši nastavljeni lokalni in potovalni zastopniki za določene okraje so:

Louis Barborich, za Milwaukee in okolico.

Anton Jankovich, za Cleveland in okolico.

Andrej Pirtz iz Ely, Minn., za severno Minnesota.

Frank Klun iz Chisholma, Minn., za Chisholm in okolico.

Frank Cvetan iz Tire Hill, Pa., za vso srednje-vzhodno Penno.

Anton Žornik iz Herminie, Pa., za vso zapadno Pennsylvanijo.

Joe Peternel iz Library, Pa., za zapadno Penno.

John Zornik za Detroit in okolico.

Poleg vseh teh pa lahko vsak naročnik sam pošlje svoje naročnine direktno listu

PROSVETA
2657 So. Lawndale Ave., Chicago

The Garden Encyclopedia

1400 STRANI — 750 SLIK
vključno 250 FOTOGRAFIJ

NAPISALI NAJBOLJŠI AMERIŠKI VRTNARSKI VEŠČAKI IN IZDAL
E. L. D. SEYMOUR, B. S. A.

Ena sama knjiga, ki vam nudi vsebino cele vrste vrtnarskih knjig. Ta knjiga je bolj popolna, bolj natančna, bolj razumljiva in bolj uporabljiva, kot katerakoli druga vrtnarska knjiga.

Cena samo $4

Čudili se boste in veseli boste, ko boste videli, kako natančno vse THE GARDEN ENCYCLOPEDIA pouči o vsaki najmanjši podrobnosti v obdelovanju vrta. Knjiga je bila skrbno sestavljena, tako da ni izpuščeno prav nič, kar je zanimivo in potrebno za vrt. Kar je v knjigi, je bilo vse skrbno preiskušeno, tako da je vse popolno, jasno, priprosto, pa natančno To je nova vrtnarska priročna knjiga — popolna, praktična, priljudna in lahko razumljiva. Preiskušena je kar najbolj natančno sami. Prepričali se boste, da boljše vrtnarske knjige ni kot je THE GARDEN ENCYCLOPEDIA.

NAROČITE PRI
KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street, New York

TISKARNA S.N.P.

SPREJEMA VSA
v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnika, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

★

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene zmerne, unijsko delo prva

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 S. LAWNDALE AVENUE - CHICAGO, ILL.
TEL. ROCKWELL 4904

Ribja zgodba

Napisal Franc Lipah

Iz svojih mladih let se najrajši spominjam iztikanja ob vodi in po rečnem dnu in bregovih. Vsak dan je bilo kaj novega in zanimivega.

Vendar moram priznati, da me je ribolov najbolj zanimal. Začel sem s piškurji in kaplji, pozneje sem to panogo narodnega gospodastva že toliko razširil, da se je med plenom že našel kak kalnič (belica), platnica in marsikatera ščuka. Ščuke smo lovili na medene zanke in ko sem to pozneje pravil nekemu dolenjskemu ribiču, je zmajeval z glavo in ni hotel verjeti v te zanke. Imeli smo različne zvijače in priprave, samo — bog pomagaj! — lovskega dovoljenja ne. Ribiških pazníkov—ki so v mladosti istotako brez kart lovili kot mi—in orožnikov nismo radi srečavali. Pravijo, da se cigani z orožniki ne žele od blizu videti pa vendar vedno po njih sprašujejo. To je slaba vest. Kadar sem srečal na cesti orožnika, sem postal rdeč in škilil sem izpod čela, če me bo opazil ali celo zagrabil.

Toda vse pride na dan in stari grehi prilezejo na svetlo kot deževnice ob slabem vremenu.

Pred nekaj leti sem bil povabljen na večerjo k znanemu ljubljanskemu zdravniku in ribiču. V družbi je bil navzoč tudi upokojeni državni tožilec. Ko je bilo govora o slovenski drami, me zdravnik ošine hudomušno z očmi in reče:

"Ti si začel svojo gledališko afero s tem, da si meni ribe kradel!"

To pa že moram reči, da bi bil v tem trenutku rajši v ljudski kuhinji na večerji. Vendar si hitro opomorem in se začnem izgovarjati, da je bil celo Shakespeare v mladosti kaznovan radi lovske kraje, ker so ga pač zasačili. Moje ribokraje ni jemati dobesedno kar pod paragrafi, saj je bila bolj mladostno športnega značaja. Res pa je, da se me je v nedolžni mladosti marsikatera riba prijela, prijazno skočila k meni na suho in zelo tiho z menoj domov šla. Kaj pa je hotela?!

Zato moram—po tolikih letih priznati, da omenjeni zdravnik in ribič ni izrekel nič takega, da bi ga šel lahko tožit. Tega bi sebi nikoli ne priporočal, kaj hočeš, ljuba duša, je že tako! Toda pustimo mladostne spomine, sleherni med vami jih ima!

Z ribami pa sem se pozneje še pečal, se zanje zanimal in jih opazoval v vodi, kako jim kaj tekne. To mojo slabost je opazila krčmarica na deželi, kjer sem bil na počitnicah. Kaj bi dolgo pravil! Povabila me je, naj pridem prihodnji večer na sulca. Vprašam jo, kje ga bo dobila in od kdaj njen mož ribari. Da ni to meni prav nič mari in da naj gotovo pridem, če bi ga rad pokusil, mi je odgovorila kratko. Ljudskih običajev ne kaže zanemarjati, si mislim in obljubim priti.

Drugo popoldne se kopljem v reki, malo za ribami oprezujem in jim mečem komarje, ki so bili zelo ješči, ko je kazalo na dež. Pili so mi kri po mili volji, posebno, ko sem malo zadremal, tako da se mi je sanjalo, da sem na davkariji. Začel sem jih loviti in nedolžne ribice so se poganjale za njimi, meni pa je brnel po glavi Hamletov stavek:

"Mogoče, da kdo ribari s črvom, ki je jedel kralja . . ."

Krmil sem jih torej z lastno krvjo. Lahko bi pozneje slučajno jedel ribo, ki je pojedla takega komarja. Seveda le v primeru, če bi potem še živela in ne končala tako kot tisti pes v Dalmaciji, ki me je pred leti oklal, potem pa čez dva dni klavrno poginil. Zlobni jeziki so trdili, da se je iztegnil radi zastrupljenja.

Pri teh ribogojskih premišljevanjih se spominjam krčmarice in njenega sulca. Sonce se je že precej nagibalo, vode mi je bilo že dovolj, komarjev še bolj, zato skočim v obleko in jo mahnem proti krčmi. Steza v travi ob vodi mi je bila prav prijetna. Voda je življenje, si mislim, večno mlada, nemirna, nikoli enaka.

Ker je bil velik uspeh—zato je

60-DNEVNA DOKAZNA
PONUDBA PREDNOSTI NA
SERVEL PLINSKIH HLADILNICAH

ZA NEKAJ TEDNOV PODALJŠANA

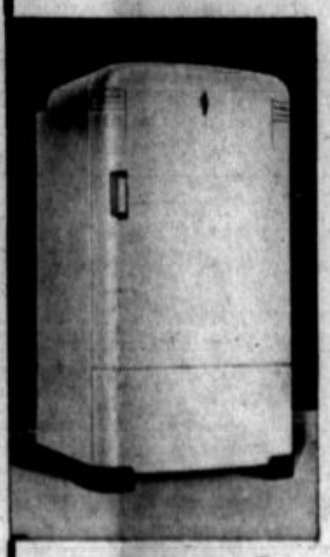

Servel plinska hladilnica ostane tiha, zdrži dolj časa. Poskusite Servel za 60 dni na vašem domu!

Da bo lahko imel vsakdo pošteno priliko ugodnosti, je ta izredna ponudba podaljšana za nekaj tednov. Potrudite se sedaj, dokler ni prepozno!

Mi želimo dokazati vam, kaj vse lahko napravi Servel za vas. Prepričajte se, kako Servel obvaruje hrano za več dni. Poučite se na licu mesta zakaj plinska hladilnica nadkriljuje vse druge v obratnih stroških in ohranitvi jedil!

Servel je povsem drugačna hladilnica, ki ste jo še kdaj imeli. Servelov zmrzovalni sistem nima nobenih premikajočih edinic, ki bi se pokvarile ali izrabile. Servel je stalno TIH in ne dela šuma.

Prepričajte se sami, poslužite se te naše ugodne ponudbe sedaj! Pojdite v vaš bližnji Peoples Gas urad ali telefonirajte Wabash 6000 in recite, da želite Servel plinsko hladilnico za 60 dni na preiskušnjo na vašem domu. Ali pa vprašajte bližnjega Servel trgovca. Ponudba kmalu poteče, torej hitite SEDAJ.

MODERN COOKERY . . CONSTANT HOT WATER . . SILENT REFRIGERATION . . GAS HEATING
THE PEOPLES GAS LIGHT AND COKE COMPANY

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETO

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveto prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člane ali nečlane $6.00 eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri asesmentu $1.20 tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vzroka, da je list predrag za člane SNPJ. List Prosveta je vaše lastnina gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov prenehа biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupaj naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne bi storil, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročnika.

Cena listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado $6.00		Za Cicero in Chicago je	
1 tednik in	4.80	1 tednik in	
2 tednika in	3.60	2 tednika in	
3 tednike in	2.40	3 tednike in	
4 tednike in	1.20	4 tednike in	
5 tednikov in	nič	5 tednikov in	

Za Evropo je $9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja v Money Order v pismu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina

PROSVETA, SNPJ.
2657 So. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Priloženo pošiljam naročnino za list Prosveto vsoto $

1) Ime ..... Čl. društva št. .....

Naslov .....

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2) ..... Čl. društva št. .....

3) ..... Čl. društva št. .....

4) ..... Čl. društva št. .....

5) ..... Čl. društva št. .....

Mesto ..... Država .....

Nov naročnik ..... Star naročnik .....